

De Riepe

Het straatmagazine van Noord-Nederland

Thema
Crisis



op een positieve manier
een spiegel voor houden

VERDER IN DIT NUMMER

- Routes naar dakloosheid
- Een leven van uitersten



KEURMERK
straat
krant

PRIJS €2,10
waarvan €0,90
voor de verkoper

alleen kopen van
verkoper met badge



Van graaicultuur naar zaaicultuur

Tegenwoordig worden wij op allerlei manieren geconfronteerd met het woord crisis. Er is een economische crisis gaande, de klimaatcrisis, crisis in de gezondheidszorg, stikstof, corona, krediet, enzovoort. Het zou letterlijk een crisis worden als ik hier nog meer synoniemen van zou opschrijven, maar waar staat dit woord precies voor? De letterlijke vertaling is: een zware noodsituatie waarbij het functioneren van een stelsel (van welke aard dan ook) ernstig verstoord raakt. Een keerpunt, ommekeer naar iets nieuws, iets anders? Wanneer geld als betalingsmiddel minder waard wordt (inflatie) ontstaan er allerlei maatschappelijke problemen. Met de ingewikkelde bureaucratie van nu raakt men steeds meer van de regen in de drup. Er zijn zoveel mensen die in grote stress zijn beland omdat ze hun woning kwijt zijn en door instanties van het kastje naar de muur gestuurd worden.

Er zijn diverse songs geschreven over crisissen in de wereld en de band Supertramp maakte in 1975 er een album over *Crisis? What Crisis?* en ook in de filmindustrie gaat het regelmatig over het thema “graaien is geoorloofd”, evenals liegen en bedriegen, want hoe meer fraude, hoe meer geld er bij bijvoorbeeld beurshandelaren binnengehaald kan worden.

Al is de leugen nog zo snel, de waarheid achterhaalt haar wel: uiteindelijk denk ik dat dat waar is. In tijden van recessie groeit men van een graaicultuur naar een zaaicultuur: vaker tweedehandskleding kopen, langer doen met een mobiele telefoon, samenwerken aan een klus. Stille helpers hoeven vaak geen bekendheid, maar ze zijn er wel.

Anna de Ruiter

DE RIEPE

Het straatmagazine van Noord-Nederland

De Riepe, Gronings voor stoep, is het straatmagazine van Noord-Nederland. De Riepe verschijnt eens per maand. Het blad is een initiatief van stichting WerkPro. Mensen die om uiteenlopende redenen dak- en thuisloos zijn, verkopen het magazine. Onder deze verkopers vallen ook mensen uit andere landen, mensen die in Nederland en in hun land van herkomst weinig tot geen perspectief hebben. Alle verkopers dragen als legitimatiebewijs een registratiepasje. U betaalt voor het magazine €2,10. Daarvan is €0,90 voor de verkoper, de rest gaat terug naar het project. De Riepe is geen commercieel magazine; naast inkomsten uit verkoop worden middelen verworven uit sponsoring, subsidiëring, fondsen en advertenties. Eventuele meeropbrengsten zullen worden aangewend in het circuit van dak- en thuislozen.

Donateur worden?

Bel of mail naar het distributieadres voor meer informatie.

- Heeft u klachten over een verkoper? Noteer het pasnummer en bel naar het distributieadres.
- Niets uit deze uitgave mag worden gebruikt zonder toestemming vooraf van de redactie.

COLOFON

PROJECTBEGELEIDING WERKPRO
Antonie Grootenhuis

PROJECTBEGELEIDING STUDIO SPINLINK
Dominique Krauts

HOOFDREDACTIE
Dominique Krauts

REDACTIE
Wietse Aupers
Rudy Vane
Robby Bakker
Eva Verhey
Tim Drenth
Teun Boulogne

EINDREDACTIE
Sofie Risamena
Arnold de Meijer
Anna de Ruiter
Hannie Poletiek
Jim Smit
Liz Dijk
Yvonne Vast

VORMGEVING
Dionne Hagedoorn

FOTOGRAFEN
Marinus Hillenga
Jaap ten Hoove
Wim Mijlof

Kevin Bekkering
Frits Blom
Mark Timmerman

GASTFOTOGRAFEN
Michelle Schaefer
Lets do goods

Eveline van Egdom
Ton Trompert

VASTE COLUMNISTEN
Gerard Lohuis
Natalja Oosterbaan
Saffira Rijkee
Gerlinde Spaan
Dick Bijmolt

Jaap Krol
Eddy Sikma
Lydia Tuijnman
Marieke Werkman
Niek Heidanus

FOTOGRAFIE COVER
Marinus Hillenga

STRIP
Robby Bakker

PUZZEL
Luuk Kobes

ILLUSTRATIES
Errol van Genderen
Robby Bakker
René Meertens

DRUK
Van Liere Media, Emmen

MET DANK AAN
Leger des Heils voor het ter beschikking stellen van de distributiefaciliteiten, subsidiënten, donateurs en anderen die een bijdrage leveren aan de financiering van dit magazine. En niet te vergeten: de vele vrijwilligers en stagiaires zonder wie dit project niet draaiende kan worden gehouden.

SPECIALE DANK
Gaat uit naar alle verkopers, schrijvers en dichters uit de groep van dak- en thuislozen.

BEGELEIDING VERKOPERS
Eddy Posthumus
Jeffrey Visser

De Riepe is een uitgave van WerkPro.

REDACTIEADRES DE RIEPE
Protonstraat 6
9743 AL Groningen
06-1147 8111
redactiederiepe@werkpro.nl

DISTRIBUTIEADRES DE RIEPE
WerkPro Groningen
Eemskanaal NZ 32a
9713 AB Groningen
Tel: 050-5791818 (09:00 - 13:00 uur)
e-mail: riepe@werkpro.nl
website: www.deriepe.nl
bankrek. NL38INGB0685757617
t.n.v. straatmagazine De Riepe

WerkPro Leeuwarden
Tel: 088 066 31 80
e-mail: riepe@werkpro.nl

ISSN
2405-769X

WerkPro

SpinLink

INHOUDSOPGAVE



EEN LUISTEREND OOR DOET WONDEREN

4

Psychische problematiek onder jongeren is een veelvoorkomend probleem. De drempel om hulp te vragen is vaak hoog. Schaamte, onzekerheid en lange wachtlijsten dragen bij aan dit gegeven. Vrijwilligers en zorgprofessionals van verschillende organisaties bieden bij de inlooplocaties van @ease een luisterend oor aan jongeren die niet lekker in hun vel zitten.

10

ROUTES NAAR DAKLOOSHEID

Er komt gelukkig steeds meer aandacht voor de zware omstandigheden waarin veel buitenlandse werknemers wonen en werken. Maar toch lijken psychische problemen en problemen met middelengebruik bij Midden- en Oost-Europese arbeidsmigranten toe te nemen.



EEN LEVEN VAN UITERSTEN

Een flitsende dj associeer je niet direct met een thuisloze. Toch is Peter Beisser (67) allebei geweest. En bij een bevlogen kunstenaar denk je niet meteen aan een drugsverslaafde met schulden, Peter is alle twee. Hij vertelt over zijn roerige leven.

16

20

HET LEVEN VAN ILSE (1/2)

De meeste mensen kennen haar wel van gezicht én door het verkopen van De Riepe. Ik ken haar vooral van toen ze nog als tiener-buurmeisje bij ons in de straat heeft gewoond, maar nu zit ze al een jaar zonder eigen woning. Binnen onze maatschappij neemt ze ongewild een bepaalde positie in, ongevraagd en onterecht misschien ook wel.



Marieke Werkman

Gekkenwerk

Oet kloosterholt

Koken met een missie

Werk in uitvoering

Kunst op straat

Stop de tijd

Recht en krom

6

7

8

9

13

14

15

18

Jaap Krol

Horoscoop

Strip

Kruiswoordcrypto

Straatklinkers

Opvanginstellingen

Op de bank

19

22

23

23

24

27

28



Een luisterend oor doet wonderen

Door **Robby Bakker** Fotografie **Mark Timmerman**

Psychische problematiek onder jongeren is een veelvoorkomend probleem. De drempel om hulp te vragen is vaak hoog. Schaamte, onzekerheid en lange wachtlijsten dragen bij aan dit gegeven. Vrijwilligers en zorgprofessionals van verschillende organisaties bieden bij de inlooplocaties van @ease een luisterend oor aan jongeren die niet lekker in hun vel zitten. Sinds tweeënhalf jaar is er, naast andere grote steden, ook een steunpunt in Groningen.

Milou Koelmans (27, links op de foto) is vrijwilliger bij @ease in Groningen en vertelt met bezieling over haar werk en de organisatie: 'Het idee is ontstaan in Australië. De psychiater Pat McGorry heeft in samenwerking met de Australische overheid Headspace opgericht, een inloopcentrum voor jongeren die daar gebruik kunnen maken van psychische hulpverlening. Vanuit dat concept hebben twee psychiaters in Amsterdam, Rianne Klaassen en Thérèse van Amelsvoort, @ease opgericht. Dat was in 2017. Zij zijn naar Australië afgereisd om het begrip te leren kennen en het te vertalen naar een Nederlandse variant. Dat heeft goed uitgepakt.'

Normaliseren

Praten over je problemen helpt. Volgens Milou kan een enkel gesprek al voldoende zijn om opluchting te bieden: 'Je voelt je gezien en gehoord. Door problemen sneller te herkennen en naar een oplossing toe te werken, kun je voorkomen dat langdurige zorg nodig is.' 75% van alle psychische klachten begint voordat iemand 25 jaar wordt. Slechts 30% van de jongeren ontvangt op tijd de juiste zorg. 'Een van de doelen van @ease is om psychische problematiek zoveel mogelijk te willen normaliseren: ieder mens loopt weleens vast. Veel van de vrijwilligers die hier werken hebben een achtergrond in de psychologie of in social studies, maar dat is zeker geen vereiste. We werken ook met ervaringsdeskundigen: mensen die zelf psychische hulpverlening hebben gehad en op basis van wat ze zelf geleerd hebben, graag anderen willen helpen.'

Er is hier aandacht voor je zonder oordeel

Vormen van hulp

'Naast de inloop kunnen jongeren ook met ons chatten', legt Milou uit. 'Chatten is natuurlijk laagdrempeliger dan langskomen, maar vaak raden we toch aan om op gesprek te komen. Face to face is makkelijker. Echter, wanneer die stap toch nog te groot is, kunnen ze ook met ons bellen.' Wanneer er sprake is van heftige problematiek, schakelen de vrijwilligers een professional in die op locatie aanwezig is.

'Maar', zegt Milou, 'dat gaat altijd in overleg. Wij nemen geen beslissingen voor de jongeren. Wij slaan ook geen gegevens op - jongeren mogen anoniem blijven als ze dat willen. We willen dat ze zich veilig en thuis voelen.'

Nazorg

'Op het moment dat iemand hier komt zijn ze al heel wat drempels overgegaan. Je merkt dan dat iemand graag zijn verhaal kwijt wil. Het is dus ontzettend belangrijk dat je goed kunt luisteren en een veilige plek kunt creëren.' De persoonlijke gesprekken vinden weerslag in het gemoed van de vrijwilligers, maar daar wordt goed mee omgegaan. 'De nazorg voor een vrijwilliger is heel belangrijk. Gesprekken kunnen heftig zijn. Onze vrijwilligers vragen altijd of er sprake is van suïcidaliteit of gedachten aan de dood. Dat komt veel voor. Dat betekent overigens niet dat iemand tot actie overgaat, het kan ook simpelweg zijn van: "Jeetje, ik trek het op dit moment niet meer". Soms voel je dat nog steeds na zo'n gesprek. Gelukkig wordt een gesprek, samen met een vrijwillige professional en de andere vrijwilliger die bij het gesprek aanwezig was, nabesproken. Je staat er nooit alleen voor en je draagt het met zijn allen - dat scheelt enorm!'

Naar elkaar luisteren

'Onlangs heb ik voor het eerst een workshop gegeven', vertelt Milou. 'Dat was bij het Alfa-college. In eerste instantie was ik gespannen om voor zo'n groep te staan en mijn verhaal te doen, maar op het ogenblik dat de leerlingen zich kwetsbaar durfden op te stellen en dingen durfden te delen ontstond er een soort magie. Zo van iedereen is mens en dat is oké - we zijn hier met elkaar. In de workshops proberen we het ijs te breken en iedereen iets persoonlijks te laten delen. Op die manier leren we naar elkaar te luisteren. Wij willen tevens door middel van workshops onze naamsbekendheid vergroten zodat wij meer kunnen betekenen en meer inloop kunnen genereren. We hebben ook veel contact met zorg- en welzijnsinstellingen, zodat we meer zichtbaar kunnen worden en jongeren met problemen op een makkelijkere manier kunnen bereiken. In Groningen werken we bijvoorbeeld samen met Molendrift.'

Geen oordeel

Milou heeft duidelijk hart voor de zaak. 'Wat @ease bijdraagt aan het welzijn van jongeren ervaar ik als zeer waardevol. Het mooiste aan mijn werk vind ik het creëren van een haven waarin iemand zich geaccepteerd voelt en waarin het veilig genoeg aanvoelt om vrijelijk over zijn problemen te kunnen praten. Soms is dat het enige wat iemand nodig heeft zodat hij weer even verder kan. Dit is een unieke plek waar er echt naar je geluisterd wordt, er is hier aandacht voor je zonder oordeel', besluit Milou met een glimlach. ♦



Support

MARIEKE WERKMAN

Illustratie **Robby Bakker**

Op de website van de Depressie Vereniging las ik dat je kon deelnemen aan een supportgroep in je eigen woonplaats om in een groep met gelijkgestemden ervaringen te delen. Er zijn zo'n negentig fysieke en digitale lotgenotengroepen verspreid door Nederland. Ik twijfelde of ik hieraan durfde deel te nemen. Het leek me apart (lees: vreemd) om met wildvreemden te praten over somberte. Kon het helpen om met elkaar de beerput te openen?

Vanaf mijn puberteit heb ik last van depressieve periodes. Hier heb ik me diep voor geschaamd. Rondom mijn menstruatie duik ik het ravijn in. Mensen die dichtbij me staan weten dit. Lange tijd heb ik gedaan alsof het er niet was. Soms deed ik naar de buitenwereld bewust vrolijk. Om er op die manier vandaan te blijven terwijl er onderhuids een zwarte zee van lava kolkte. Alsof het iets was wat onbesproken moest blijven. Hierdoor kreeg ik het gevoel dat het aan mezelf lag. De donkere gedachten. Het punt is dat als je er geen woorden aan geeft schuldgevoelens kunnen toenemen. Denk aan onkruid dat ondergronds woekert. De gedachte: 'Ik doe iets verkeerd en ben niet van waarde.' Het negatieve stemmetje spreek ik iedere dag bemoedigend toe. Sinds een half jaar zie ik twee keer per maand de andere leden van de supportgroep. In het begin vond ik het uiterst ongemakkelijk. Of eigenlijk vond ik het doodeng om hierover te praten. Onwennig om met onbekenden je dieptepunt(en) te delen. We deden een voorstelrondje en er werd gevraagd hoe je week was verlopen. Ik hinkelde en zocht naar woorden. Met een knalrood hoofd lachte ik hier en daar wat weg en maakte een grap. Het was dapper en tegelijkertijd kwetsbaar om te zien hoe de anderen hun verhaal vertelden. Interne onzekerheden en angsten zijn soms verklaarbaar als je iemands geschiedenis kent. Het was opvallend dat velen vertelden over een onveilige thuissituatie in hun jeugd. Ook was er een schrijnend verhaal van iemand die jarenlang werd gepest op de basisschool. We spraken over rouw, angst, je anders voelen, onzekerheid, relaties, niet mee kunnen komen in het werkende leven, gedachten aan de dood, faalangst, lichamelijke ongemakken, jezelf in een groep een buitenbeentje voelen.

Gaandeweg daalde het besef in dat ieder mens worstelt en zijn eigen gevecht levert. En dat het helpt om uit je schulp tevoorschijn te kruipen in het bijzijn van anderen. Om voorbij de schaamte te gaan, want dan wordt het uiteindelijk lichter.

GEK KEN WERK



Een hete zondagavond

Door **Gerard Lohuis** Illustratie **Errol van Genderen**

Het is zondagavond en tijd voor het bord-op-schoot bij het voetbal wanneer er aanhoudend op de deurbel wordt gedrukt. De schrik slaat me om het hart wanneer ik twee agenten zie staan. Voordat ik iets kan zeggen, probeert de jongste me gerust te stellen. Ik moet niet schrikken. Of ik wil helpen. Ze zijn in grote haast naar me toegekomen nadat ze bij iemand in een brandende woning zijn geweest. De brand is geblust, maar de bewoner is totaal in paniek in bed aangetroffen en zwaait met twee messen naar iedereen die ook maar enigszins in de buurt probeert te komen. Ze hebben een kwartier geprobeerd om met hem in contact te komen en hebben de indruk gekregen dat hij totaal verward is, mogelijk ten gevolge van gebruik van drugs. 'Hij ziet spoken en volgens mij is hij doodsbang', zegt de oudere collega. 'Hij roept steeds jouw naam en we denken dat jij hem mogelijk kunt toespreken om te voorkomen dat er slachtoffers vallen. Zou jij mee willen gaan om te kijken of jij contact met hem kunt krijgen?' Wanneer ze zijn naam noemen, Hans, weet ik dat het om een voor mij bekende man gaat. Het zal me niet verbazen dat er drugs in het spel zijn. Wanneer we zijn straat inrijden, staat het zwart van mensen die eveneens het voetbal op tv hebben gelaten voor wat het is. Mensen hebben een onmiskenbaar gevoel voor sensatie, ook al spelen ze massaal een rol in een B-movie over rampentoeisme. Het decor bestaat daarnaast uit twee auto's van de brandweer, die op dat moment nog aan het nablussen zijn. Een agent komt op ons toegelopen en meldt dat twee vrienden van Hans hebben aangegeven dat ze aan het eind van de middag samen GHB hebben

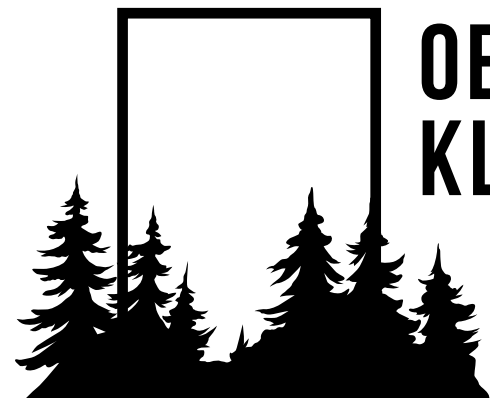
gebruikt. Zelf zien ze er ook niet fris uit en zijn ze maar met moeite te volgen in hun onsamenhangend relaas over de gebeurtenissen van de middag.

Onmiddellijk nadat ik met de twee agenten naar binnen ga, hoor ik Hans vanuit zijn slaapkamer schreeuwen. Een verstikkende brandlucht beneemt ons bijna de adem en de rook maakt het er ook niet prettiger op. In de slaapkamer staan twee agenten afwachting in de hoek. Met hun mimiek maken ze duidelijk dat Hans totaal van de wereld is. Ze kijken nu naar mij en gelukkig is er geen tijd om na te denken. Er moet gehandeld worden. Ik ga aan het voeteneind van het bed staan en zie de twee messen op het nachtkastje liggen. Hans is aan het prevelen, zich nauwelijks bewust in welke toestand hij zich bevindt. Zodra ik iets dichterbij probeer te komen, zie ik hem naar de messen grijpen. Nu is het mijn beurt om te schreeuwen. 'Hans, ik ben het, verdomme leg die messen weg, ik ben er.'

Het zal de eerste en mogelijk de laatste keer in mijn leven zijn, dat het roepen van mijn naam een rustgevende uitwerking heeft. Vijf minuten later ligt Hans te trillen in de ambulance.

Gerard Lohuis is sociaal-psychiatrisch verpleegkundige bij BuurtzorgT





OET KLOOSTERHOLT

Door **Dick Bijmolt**

DE SPUIT

Een crisis is een ongelukkige situatie waar oplossingen vaak nog voor bedacht moeten worden. Zo was het ook op de afdeling waar het Pieter betrof. Die verbleef niet eens bij ons, tenminste niet permanent. Soms was hij er een tijdje om weer, met hulp van medicatie, in normale doen te komen. Normaal voor hem dan, want hij had een bijzondere kijk op het leven. Zo liepen we eens door het bos. “Die bomen, dat zijn allemaal machines mien jong”, zei hij tegen mij. Hij bedoelde dat letterlijk. Een andere keer liep hij met een mes achter een begeleider aan, de voorraadkast in. “Kom hier kip, ik ga je slachten”, sprak hij. De man kon ternauwernood ontsnappen. Van Pieter kreeg ik een houten kistje die hij op therapie had gemaakt. In het deksel had hij bloemen uitgesneden, een soort van hoekige tulpen.

De langste tijd dat ik hem kende woonde hij bij zijn vader op een boerderij ergens in het zuidoosten van Groningen. Dat kon omdat hij een langdurig werkend medicijn ingespoten had gekregen, tegen angsten en psychoses. Dan kon hij redelijk functioneren. Om een aantal maanden moest dat weer toegediend worden. Dat gebeurde altijd op onze afdeling. En daar

hield Pieter niet van. Hij werd met de taxi gebracht en ijsbeerde nu over de afdeling, handen in de zakken en met gebogen hoofd dreigend mompelend. Het paviljoenhoofd, een klein tanig mannetje met een militante snor, probeerde contact met hem te krijgen. Maar Pieter liet blijken in brommen en gebaar dat hij er geen zin in had, in die spuit. Dus werd het plan B, zoals zo vaak. Nu stonden we met een man of vier te wachten op het seintje van de baas. Dat kwam en tegelijk pakten we Pieter beet, legden hem op de grond om de injectie toe te kunnen dienen. Intramusculair, bovenste buitenste kwadrant van de bil. In de isoleer, omdat dat de rustigste omgeving was, kwam hij weer tot kalmte. Hijzelf leek ook opgelucht dat het voorbij was.

In deze gang van zaken schepte het personeel geen genoeg. We zagen op tegen het geweld, maar wisten dat het niet anders kon. Als Pieter pillen zou gebruiken zou hij die thuis nooit innemen en binnen de kortste keren ontsporen. Voor hem was dit de beste van de vervelende oplossingen. Nu kon hij in ieder geval in zijn eigen omgeving wonen, op dit periodieke, vervelende uitstapje na.

KOKEN MET EEN MISSIE

Vega melkmuil voor een prikkie

Door **Lydia Tuijnman**



Er was ooit een tijd waarin we in navolging van zuivelmascotte Joris Driepinter drie halve liters melk per dag achterover sloegen, in de stellige overtuiging dat dat het gezondste was wat je doen kon. Melk, daar zit wat in, bezwoer men ons, en er bestond zelfs iets als schoolmelk zodat geen kind verstoken zou blijven van dit witte goud. Tegenwoordig buitelen de voedselabrikanten over elkaar heen om ons vegane drankjes te verkopen. Soja-, rijst-, kokos-, amandel-, hazelnoot- en havermoutmelk lonken in alle mogelijke varianten, er zijn zelfs barista-versies te verkrijgen. Prijzen van meer dan twee euro per liter zijn geen zeldzaamheid, maar dat hebben we er natuurlijk voor over. Want wie geen zuivel eet, is ook niet meer schuldig aan de dood van schattige kalveren die nu eenmaal geboren moeten worden om de melkproductie van de moederkoe op gang te houden. Wie deze rubriek vaker leest weet dat ik een groot voorstander ben van het besparen op dierenleed, maar ook van het besparen op onzinnige uitgaven. Daarom hier een recept voor zelfgemaakte havermelk die geen 2,50 euro, maar nog geen 25 cent per liter kost. Ik haalde het recept van veganrevolutie.nl.

- 125 gram havermout
- 1 liter water
- snufje zout, optioneel
- snufje kaneel, optioneel
- dadels of ahornsiroop om te zoeten, optioneel

Doe de havermout, het water en de eventuele optionele ingrediënten samen in een blender en zet op hoge stand aan totdat er een gladde drank ontstaat. Giet de drank door een fijne zeef en vang dit op in een bak of fles. Roer met een lepel door de zeef heen als de havermout de boel verstopt. Je kunt deze melk tot vier dagen in de koelkast bewaren. Veel plezier met het schuldeloos slobberen van je homemade vega-cheapo-oatmilk!

ROUTES NAAR DAKLOOSHEID

Onderzoek onder arbeidsmigranten in Nederland

Door **Hannie Poletiek** Fotografie **Eveline van Egdome**

Er komt gelukkig steeds meer aandacht voor de zware omstandigheden waarin veel buitenlandse werknemers wonen en werken. Maar toch lijken psychische problemen en problemen met middelengebruik bij Midden- en Oost-Europese arbeidsmigranten toe te nemen. Dit was de aanleiding voor Onderzoeksinstituut IVO en stichting Barka om onderzoek te doen naar dakloosheid onder arbeidsmigranten.

Het IVO is gehuisvest in Den Haag en doet onderzoek naar het welzijn van mensen in een kwetsbare positie. En Barka richt zich op sociaal werk, onderwijs, de huisvesting en re-integratie van voornamelijk Poolse en Roemeense daklozen in Nederland. Bij deze stichting werken Poolse en Roemeense mensen die bekend zijn met de taal en de cultuur van deze doelgroep en ze daarom goed weten te bereiken. Voor dit onderzoek zijn dakloze arbeidsmigranten door hen geïnterviewd. Elske Wits, onderzoeker bij het IVO, vertelt over hun bevindingen.

Het doel van dit onderzoek is een beter begrip van de problematiek en het verkrijgen van handvatten voor preventie van middelengebruik en dakloosheid. Hiervoor is eerst meer zicht op de problematiek nodig. Drie ministeries, zes grote gemeentes in het westen en zuiden van het land en stichting Volksbond Rotterdam waren bereid dit onderzoek te financieren. Elske: 'We hebben via Barka veel gegevens verzameld. Diverse dakloze EU-werknemers zijn ondervraagd en met deze data hebben we aanbevelingen geformuleerd voor ministeries, gemeenten, opvang en zorg.'

De cursieve teksten zijn uitspraken van een Roemeense arbeidsmigrant uit het IVO-onderzoek.

"Ik ben 28 jaar oud en kom uit een klein stadje in Roemenië. Ik droomde er eigenlijk van om dokter te worden, maar de studie daarvoor kost best veel geld en dat had ik niet. Ik besloot te gaan werken, om geld te verdienen en om te sparen. Wel moest ik daarvoor Roemenië verlaten, aangezien daar niet veel werk was voor mij. En dit was eigenlijk het begin van mijn leven als arbeidsmigrant".

Problematiek blijkt divers

'De werknemers die in Nederland dakloos zijn geraakt, verschillen weinig in achtergrondkenmerken van andere daklozen. Beide groepen bestaan voor het merendeel uit mannen van gemiddeld veertig jaar oud. En de oorzaak van dakloosheid varieert.'

De onderzoekers onderscheiden vijf routes naar dakloosheid:

- Dakloos door werkverlies. Bij de meeste personen is hun woning gekoppeld aan hun werk;
- Mensen die uit een kwetsbare positie naar Nederland komen. Met kwetsbaar bedoelen we hier bijvoorbeeld een gebrek aan partner, gezin, sociaal netwerk of die al in meerdere landen gewoond hebben;
- Verbroken relatie en werkverlies;
- Direct dakloos bij aankomst;
- Ernstige gezondheidsproblemen, ook door ongevallen op het werk wat verlies van werk en daarmee vaak ook de woning veroorzaakt.

"In Nederland ging het eigenlijk alleen maar bergafwaarts met mij, ook mentaal gezien. Ik raakte mezelf een beetje kwijt. Uiteindelijk verloor ik mijn werk en mijn huis en belandde op straat".

Een betere samenwerking tussen alle instanties zou al helpen

Werk en woonomstandigheden laten te wensen over

Dat de problematiek toeneemt is niet verwonderlijk. EU-werknemers verliezen makkelijk hun tijdelijke baan en deze is vaak gekoppeld aan huisvesting. Binnen korte tijd moeten ze hun woning verlaten. Vaak zijn ze niet ingeschreven bij een gemeente waardoor ze geen recht hebben op voorzieningen. Psychische problematiek en problemen met middelengebruik verergeren vaak »





op straat. De begeleiding van deze groep laat te wensen over. ‘Een betere samenwerking tussen alle instanties zou al helpen. Zo zouden werkgevers, uitzendbureaus, woningbouwverenigingen en organisaties in zorg- en welzijn beter moeten samenwerken.’

“En je moet eerst minimaal 26 weken gewerkt hebben, wil je als arbeidsmigrant ergens recht op hebben. Veel arbeidsmigranten zijn al zwak, vermoeid; door dit soort weeffouten raken we letterlijk verdwaald in het Nederlandse systeem”.

Aanbevelingen uit het onderzoek

De belangrijkste aanbevelingen die ze uit het onderzoek halen zijn:

- Preventie en vroeg ingrijpen om (verder) afglijden te voorkomen;
- Meer zorg en ondersteuning in eigen taal en cultuur;
- Laagdrempelige hulp rond het vinden van werk en andere praktische zaken;
- Loskoppelen van werk- en huurcontract;
- Toegang verbeteren tot (geestelijke) gezondheidszorg;
- Maximale informatievoorziening over verblijf, wonen en werken in Nederland.

Elske geeft aan dat de overheid samen met partijen zoals de uitzendbranche al begonnen is om maatregelen te nemen. Door baan en bed te scheiden hoopt de branchevereniging van uitzendbureaus (ABU) dat arbeidsmigranten bij ontslag

niet direct hun huis moeten verlaten. En er komt een totaalverbod op nulurencontracten. Gemeenten werken hard om bijvoorbeeld de informatievoorziening te verbeteren en genoeg opvang te creëren. Er valt nog veel te winnen met een respectvolle opvang van EU-werknemers die ons het vuile werk uit handen nemen.

“We doen het harde werk en worden tegelijkertijd nauwelijks aangekeken op straat en weggestopt in accommodaties buiten de bewoonde wereld. Het lijkt alsof Nederland deze donkere kant van de arbeidsmarkt wil verhullen. Dat doet pijn”.

Dit onderzoek heeft niet plaatsgevonden in het Noorden. Wel kunnen we ervan uitgaan dat de aanbevelingen ook gelden voor onze lokale overheid. In het Noorden vindt minder grootschalige tuinbouw plaats, maar toch ook hier zijn migranten uit Midden- en Oost Europa te vinden. Een goede begeleiding van EU-medewerkers kan helpen problemen te voorkomen. De opvang van expats en buitenlandse studenten is misschien wel een voorbeeld van hoe deze opvang geregeld kan worden.

“En tot slot, aan alle arbeidsmigranten die overwegen om naar Nederland te komen: spaar geld, maak een plan en leer iets, een beroep of een vaardigheid. Maar bovenal: wees zeker van jezelf. Want om in Nederland te kunnen werken en wonen, moet je emotioneel stabiel zijn”. ♦



WERK IN UITVOERING

Een tweede leven

Door **Hannie Poletiek**
Fotografie **Michelle Schaefer**

Een GoudGoeie Fiets is een duurzame tweedehands fiets die eerder voor parkeeroverlast heeft gezorgd. De gemeente haalt oude fietsen op uit de stad, waarna de eigenaar nog de kans krijgt deze op te halen bij het fietsdepot. Fietsen die niet worden opgehaald worden door GoudGoeie Fietsen ingekocht en vervolgens op duurzame wijze opgeknapt.

We spreken Erik Koopmans, sinds 2014 projectleider. ‘We hebben drie uitgangspunten in onze visie: aandacht voor mensen, recyclen en het aantal fietsen in de stad Groningen niet laten toenemen.’ In het pand van GoudGoed Kringloop aan de Protonstraat 6 staan de GoudGoeie Fietsen mooi in rijtjes opgesteld met kenmerkende heldergroene zadels en handvatten. Groen omdat duurzaamheid een belangrijk onderdeel is van GoudGoeie Fietsen. Iedere fiets is anders en ook de merken lopen uiteen, maar ze zijn wel allemaal te herkennen aan dezelfde groene elementen. Een commercieel bedrijf zou spreken van *refurbished*, maar Erik spreekt over een tweede leven voor de fiets. Hier werken mensen die een extra zetje nodig hebben op de arbeidsmarkt of die simpelweg het vak van fietsenmaker willen leren. Ieder fietsonderdeel wordt zorgvuldig geselecteerd, gerepareerd of netjes afgevoerd. ‘We willen goede fietsen afleveren voor een eerlijke prijs. Daarom gebruiken we zoveel mogelijk onderdelen die nog bruikbaar zijn en vervangen we alleen wat echt nodig is. We leveren zo niet alleen duurzame bruikbare fietsen, maar ook gepassioneerde fietsenmakers met een diploma op zak. Dit is mooi meegenomen omdat er een flink tekort is aan fietsenmakers.’ Wie hier een fiets koopt ontvangt een fietspaspoort met een QR-code die leidt naar de website met het verhaal en de voordelen van een GoudGoeie Fiets.

Een mooi initiatief in fietsstad Groningen. De oude barrels verdwijnen zo uit het straatbeeld dat ten goede verandert met duurzame, groene mooie fietsen die opgeknapt zijn door mooie mensen.

KUNST OP STRAAT

Youkali

Door **Natalja Oosterbaan** Fotografie **Ton Trompert**

Ooit was ik op zoek naar Youkali. Maar dat sprak eigenlijk voor zich. Ik had immers geen keus. Iedereen was namelijk op zoek naar Youkali.

Het is het land van onze verlangens

Youkali

Het is het geluk

Het is het plezier

Al zwerfende door de gemeente Coevorden kwam ik in een bos. Daar stuitte ik op een wonderlijk tafereel. Iemand had een feestmaal voorbereid en daarvoor een reusachtige tafel gedekt. Wie het beter heeft dan een ander bouwt een grotere tafel, geen hogere muur. Dat moet kunstenaar Andrea Thompson ook gedacht hebben toen zij in 2009 deze feestdis bekookte ter nagedachtenis aan de samenwerkende bosarbeiders van Wezup. Rondwandelen door het gebied ontstond bij haar de behoefte een eerbetoon op te richten voor de anonieme landwerkers die het landschap onder vaak barre omstandigheden wezenlijk veranderd hebben. Hun namen zijn weliswaar opgelost in de geschiedenis, maar hun sporen zijn achtergebleven. En hoe kun je noeste arbeid beter belonen dan met een rijkelijk gedekte tafel? Van grove houten planken en afgezaagde boomstammen creëerde Thompson een plek waar zestien man kan aanschuiven. Zestien borden staan klaar om bediend te worden. Wie neemt er plaats?

Youkali

Het is het land

van de mooie gedeelde liefdes

Voedsel is voor mensen altijd verbonden geweest met symboliek. Werd het niet gegeten, dan werd het wel geofferd. De appel werd het boze, het brood werd de Heiland en de wijn zijn bloed. *De Aardappeleters* van Van Gogh is een van de duurste schilderijen ter wereld. Hitler was een vegetariër. In de film *La Grande Bouffe* vreten de personages zich letterlijk te barsten. Thompson creëerde slechts een nieuw Youkali.

Maar het is een droom, een dwaasheid

Er is geen Youkali!

De Duitse componist Kurt Weill (1900-1950) beschrijft in zijn lied het denkbeeldige eiland Youkali, ‘bijna aan het einde van de wereld’, als de confrontatie tussen de melancholische schrijver en de lezer die tevergeefs hoopt op een betere toekomst. Thompsons kunstwerk is tegenwoordig ook een denkbeeldig werk. Het kunstwerk maakte deel uit van een natuurkunstroute die in 2010 werd geopend. De kunstwerken zouden de tand des tijds niet doorstaan. En dat is gelukt. Thompsons tafel is met de jaren weer opgegaan in de natuur. Ik wijs de lezer dus op een kunstwerk dat er niet meer is. Of eigenlijk is het er nog wel, alleen kun je het niet meer zien.



ALLEMAAL UIT HETZELFDE HUISJE

Door **Saffira Rijke**

Oudste dochter is bedachtzaam, praat zacht en is soms verlegen (al heeft ze er met succes al hard aan gewerkt dat te voorkomen). Middelste dochter is ook vrij bedachtzaam, praat met meer volume, worstelt met angsten en heeft met haar bijna elf jaar soms een kort lontje (maar is ook zeer ruimhartig met achteraf sorry zeggen). Jongste dochter is voor niemand bang, praat LUID en vindt het heerlijk met Jan en alleman te kletsen (ze is, zoals ze zelf laatst bescheiden zei, eigenlijk overal wel goed in). Alle drie zijn ze enorm begaan met de mensen om zich heen, met dieren en, tot nu toe vooral oudste dochter, zelfs met planten. Ze zijn behept met een goed gevoel voor humor en de oudste twee kunnen ook goed om zichzelf lachen. Jongste dochter is dat laatste nog aan het leren. Oudste dochter sliep enkel en alleen bij mij op bed, middelste dochter vond het prima om heerlijk lang in haar eigen bedje te slapen en jongste dochter slaapt juist weer het liefst samen (en zo kort mogelijk). Oudste en middelste dochter vonden het fietsen best een uitdaging en kunnen nog steeds niet echt schaatsen, jongste dochter had het fietsen snel onder de knie en schaatste – zonder overdrijving – zo weg. ‘Ik denk dat het wel lukt’, riep ze nog, ter afscheid. Oudste dochter reed jaren paard en loopt nu hard en doet aan krachttraining. Middelste dochter rijdt ook paard en doet aan voltige. Jongste dochter zit op paaldansen en kickboksen, wil op reddend zwemmen en als het even kan ook op zang- en pianoles én misschien op tennis en turnen.

Wonderlijk, hoe uit één huisje zulke verschillende mensjes kunnen komen.

Mijn eigen moeder zal dit soort verschillen ook hebben gezien. Nu nog wordt weleens verteld hoe ik met mijn vier jaar huilend het tuinpaadje kwam oprennen omdat een buurjongetje mij pestte. Mijn zusje van amper twee jaar, met toen al een groot, beschermend hart, rende met uitgestoken vingertje bij mij langs en prikte mijn plaaggeest zo in het oog. ‘Eerst slaan, dan vragen’, adviseerde mijn vader vroeger als het om pestkoppen ging. Ik denk dat dat mijn jongste dochter in de genen is gaan zitten. Waar dochter van tien doodsbang is voor kinderlokkers, weet jongste dochter wel raad met dat soort. ‘Die kickboks ik gewoon keihard in elkaar.’

S
T
O
P

D
E

T
I
J
D

EEN LEVEN VAN UITERSTEN

Door **Wietske Aupers** Fotografie **Let's do Goods**

Een flitsende dj associeer je niet direct met een thuisloze. Toch is Peter Beisser (67) allebei geweest. En bij een bevlogen kunstenaar denk je niet meteen aan een drugsverslaafde met schulden, Peter is alle twee. Hij vertelt over zijn roerige leven. Hij werd geboren in Indonesië en groeide vanaf zijn vijfde jaar op in Friesland en Groningen. Toen hij tien jaar was, overleed zijn vader. Zijn moeder kreeg hulp van het maatschappelijk werk, maar volgens Peter was dat meer bemoeizucht: ‘Het maatschappelijk werk vond bijvoorbeeld dat ik maar lts moest gaan doen, terwijl ik volgens de school wel havo aankon. Mijn moeder dacht: die mensen zullen het wel weten.’

Vals beschuldigd

Een buurman van Peter werkte bij het Jongeren Advies Centrum in Groningen. Via hem deed Peter daar vrijwilligerswerk, onder andere plaatjes draaien op feesten. Via dezelfde man kreeg hij een baan bij V&D. Toen werd er ingebroken in het gebouw waar de feesten van het JAC werden gehouden. Peter werd vals beschuldigd door de buurman die hem eerder geholpen had. De man gaf de diefstal ook door aan V&D, en Peter werd ontslagen. Ook in de relatiesfeer had Peter problemen. Toen hij negentien was, raakte een ex-vriendinnetje zwanger van hem. Ze wilden samen verder, waren in ondertrouw, en het kind was al geboren toen Peter ruzie kreeg met zijn schoonfamilie. Hij vond dat ze te vaak over de vloer waren en belde de politie om ze eruit te gooien. De schoonfamilie spande een rechtszaak aan. In die tijd had je, als je jonger was dan eenentwintig niet automatisch recht op voogdij over je eigen kind, waardoor het uiteindelijk Peter was die zijn kind niet meer mocht zien en moest vertrekken.

Mooie tijd

Hij werkte nog een tijdje in de horeca en deed een opleiding om te leren lassen. Daarnaast kreeg hij steeds meer kansen om als dj te werken. Hij kon betaald aan de slag bij discotheek Tivoli in de Poelstraat. Peter rolde in het wereldje, draaide bij meerdere uitgaansgelegenheden. Ondanks zijn privéproblemen genoot hij ervan. ‘Muziek is gevoel’, zegt hij, ‘je kunt je humeur sturen met muziek.’ Hij woonde in Groningen en vindt nu dat hij daar, ondanks alles, een mooie tijd heeft meegemaakt.

Verslaving

Hij deed ook vrijwilligerswerk bij Het Viadukt, een organisatie die probeerde om probleemjongeren van de straat te halen. Daar kwam hij met harddrugs in aanraking. Peter raakte verslaafd. In diezelfde tijd hielden verschillende discotheken op te bestaan, waardoor de mogelijkheden voor hem om als dj te werken afnamen. ‘Dat is die wereld, vaak zakt het in een keer in.’ Hij had geld nodig om zijn verslaving te bekostigen en werkte in de tippelzone. Zijn taak was meisjes naar hun klanten brengen, maar had medelijden met hen en bracht hen naar de nachtopvang. Dat werd hem niet in dank afgenomen. ‘Ik heb weleens een pistool tegen mijn kop gehad. Door wat ik in die tijd heb meegemaakt heb ik nou nog een soort PTSS.’ Na een tijdje probeerde hij weer legaal aan het werk te komen als lasser of constructiebouwer. Dat was in Groningen lastig, dus Peter vertrok naar het westen.

Zware jaren

Hij kreeg een kans om af te kicken in Beekbergen, maar daar kreeg hij ruzie met de begeleiding. Hij verhuisde naar Gouda, waar hij werkte bij een kaasfabriek. ‘Het betaalde slecht en ik moest alles zelf uitzoeken, dus ik ben weggegaan.’ Uiteindelijk kwam hij in Alphen aan de Rijn terecht, waar hij metaalwerk deed. Hij huurde daar een huis van een huisbaas. Deze betaalde zijn rekeningen niet, waardoor de bank beslag legde op de woning. Peter kwam op straat te staan. Hij woonde drie jaar bij anderen in, maar omdat die niet gekort wilden worden op hun uitkering, kon Peter zich niet inschrijven waardoor het moeilijk werd een baan te hebben en te houden. Hij was thuisloos. Hij kwam terecht bij stichting De Binnenvest in Leiden. Daar heeft hij nu een eigen kamer. Ook hebben ze hem geholpen zijn verslaving aan te pakken, en de schulden die hij daardoor heeft opgebouwd. ‘Ik gebruik nu een keer in de twee, drie maanden. Ik ga niet zeggen: ik doe het nooit weer, maar ik heb nu mensen om me heen waar ik soms dingen aan kwijt kan en die een stok achter de deur zijn. Ik sta onder bewind, krijg een minimaal leefgeld, mag zelf kiezen waar ik het aan uitgeef, maar ik vind nu boodschappen belangrijker dan drugs.’



Laat het nu eens goed gaan alsjeblieft

Actief, artistiek en betrokken

Hij zit in de cliëntenraad van De Binnenvest en doet vrijwilligerswerk. Hij heeft sokken ontworpen voor Let's Do Goods, een organisatie waar De Riepe al eerder over schreef (juli 2021): Dak- of thuisloze kunstenaars ontwerpen sokken. De organisatie verkoopt ze en voor elk paar sokken dat verkocht wordt, doneert dit bedrijf een paar aan een dakloze. Peter: ‘Dat vind ik prettig, dat het geld oplevert voor dat soort dingen.’

Zijn ontwerp is een hoofd in de hemel, dat neerkijkt op een geknielde man die het zichtbaar moeilijk heeft. ‘Ik hoop dat er zo iemand is, die kijkt naar wie beneden zit en verdriet heeft’. De man zit tussen heel veel kruisen. ‘Die kruisen zijn mijn verleden. Ik wil er mee zeggen: laat het nu eens goed gaan alsjeblieft.’

Hij heeft in zijn leven nog bij twee vrouwen een kind gekregen, een dochter en een zoon. Met allebei heeft hij goed contact. Met de dochter die hij op zijn negentiende in Groningen kreeg heeft hij nog steeds weinig contact. Dit vind hij erg jammer. Wel is hij trots dat deze dochter zelf inmiddels twee kinderen heeft gekregen en hij dus opa is. Tegen anderen die kampen met verslavingsproblematiek zou hij willen zeggen: ‘Kijk goed naar jezelf. Het doet pijn, maar je hebt het zelf gedaan. Aan de andere kant moet je ook tegen jezelf zeggen, dat je niet alles van te voren had kunnen weten. Geloof in jezelf.’ ♦



Licht

Door **Gerlinde Spaan**

Je zegt: “Ik kan niet terug praten”. Je bedoelt met deze zin dat je niet kunt terugkijken in de tijd. Dat je geen herinnering hebt aan wat gisteren, laat staan vorige week of zelfs vorige maand, is gebeurd. Gebeurtenissen uit het verleden zijn ook een wazige vlek geworden. Een verleden in een ander land hier ver vandaan. Een verleden waarin je jong was en je de dagen vulde op het platteland. Waar je druk was met de kudde geiten waar je hele familie van leefde. Het land dat je samen met je



mr. Gerlinde Spaan is straf- en jeugdrechtsadvocate bij Spaan Advocatuur te Groningen.

broers en je zussen moest ontvluchten. Waar wapens een einde maakten aan het leven van je grootouders en dat van je ouders. Je verleden en je heden in een uitbarsting van oorlogsgeweld uitgewist.

Nu is je toekomst wazig. Wordt het zicht op het licht je ontnomen door jouw geestestoestand. Dit grote trauma verscheurde jouw ziel. Je leeft iedere dag in jouw eigen werkelijkheid. Ziet dingen die er niet zijn. Door voorgeschreven medicatie kom je de dag door. Ken je het verschil tussen dag en nacht. Tussen licht en duisternis.

Er is iets gebeurd waarbij deze achtergronden een rol speelden. Er moet nog een rapport opgesteld worden naar aanleiding van de observatie in deze kliniek. De kliniek waar ik je op een grijze regenachtige namiddag bezoek. Het lukt mensen niet dichtbij je te komen, dichtbij jouw kern. Dat is een probleem. Het verslag waarop iedereen wacht, met daarin opgenomen opties voor behandelmethodes, blijft

tot nu toe uit. De deur gaat open. Ik zie je zitten op een stoel. Starend in het niets. Dan draai je je toch onverwacht om en volgt een blik van kennen wij elkaar? We drinken koffie. Ik ben degene die overwegend aan het woord is. Ik praat je bij over wat er komen gaat. Je knikt, maar ik twijfel of de inhoud jou echt bereikt. Het gesprek duurt nog geen vijftien minuten. Je belastbaarheid is laag. En dan ineens bij het opstaan om afscheid te nemen zeg je: “Ik hoop de dieren gauw weer te zien”. Ik hoop ook dat je ze gauw weer ziet. En dat het weer licht wordt.

Rob de Nijs

Rob de Nijs nam vorig jaar afscheid. Parkinson heeft hem in zijn greep en laat hem niet meer los. Zijn carrière duurde meer dan zestig jaar, wat best lang is. De Stones en Status Quo zijn jonger.

Ik had nooit echt veel met Rob de Nijs. Het was weinig rock-'n-roll, muziek waar je naar verlangt als je jong bent en iets wilt. De Nijs wilde niks, behalve mijmeren over een ex en iets met gevoelens.

Maar dingen veranderen. Intussen zou ik een plaat kunnen samenstellen met mooie liedjes - liedjes als *Het werd zomer*, *Banger hart*, *Zonder jou*, *Zondag* en *Bo*. Deze titels borrelen trouwens spontaan in mij op, waarmee ik maar wil aangeven dat ik het grootste deel van zijn catalogus niet ken en dus ook niet weet wat daar nog meer voor moois in zit.

Bo kwam niet verder dan de tipparade, hetgeen een zuur lot was voor dit pareltje. Bo kan over van alles gaan. Een vriend, een vrouw, een hond. Het ademt verlies en dat gevoel gaat maar niet over. De synthesizer klinkt gejaagd, wat het gevoel alleen maar versterkt. Bij mijn weten is er nog nooit een plaat uitgekomen met Nederlandstalige liedjes die onterecht vergeten zijn, maar die zou moeten openen met *Bo*.

In *Zondag* zingt de Nijs: “Zondag, zondag, vandaag blijf ik de hele dag dicht bij je / Zondag, zondag, wij hebben tijd om lekker lang te vrijen”. Toen het een hit was, zong ik (12) dit refrein vanwege de mysterieuze spanning zo hard mogelijk mee, maar verving ik “vrijen” net op tijd door een ondefinieerbare brabbel. Vrijen deden alleen mensen die a. oversekst waren, b. de zondagsrust niet in acht namen, c. naakt in Nederlandse speelfilms acteerden of d. a t/m c actief beleden. Het waren dezelfde lui die zo hard mogelijk het woord “Jezus” zeiden in de winkel en ter plekke ook niet terugdeinsden voor het nadrukkelijk gearticuleerde V-woord. Gewone mensen zeiden “stik” en hadden het dat-wat-je-doet-na-het-trouweest allang achter de rug en zo hoorde het.

Wel vreemd, zo’n man die er je hele leven is en nu zwijgt. Ik zou ik hem moeten gaan missen, maar dat doe ik niet. Daarvoor is Rob teveel de Nijs en de Nijs teveel Rob. In plaats van *’t Heeft te lang geduurd* geldt hier een *Open einde*. Mooie liedjes trouwens.

JAAP KROL





DEEL I

HET LEVEN VAN ILSE

Door **José** Illustratie **Robby Bakker**

De meeste mensen kennen haar wel van gezicht én door het verkopen van De Riepe. De straatkrant, (óf het beste maandmagazine van Nederland, zoals zij het zelf weleens noemt). Ze verkoopt het blad in het centrum van Groningen.

Ik ken haar vooral van toen ze nog als tiener-buurmeisje bij ons in de straat heeft gewoond, maar nu zit ze al een jaar zonder eigen woning. Binnen onze maatschappij neemt ze ongewild een bepaalde positie in, ongevraagd en onterecht misschien ook wel. Want ja, we vinden er wel altijd van alles van, het daklozen-wezen, maar wat is hiervan nu écht? Omdat ik toch ook wil weten hoe het zit, neem ik jullie graag mee in het eerste deel van het verhaal van een thuisloze vrouw.

Mijn naam is José en in mijn werk als journaliste onderzoek ik graag hoe men denkt in deze maatschappij. Ik scheid het liefst fictie van waarheid, maar soms ligt de waarheid ook gewoon in het midden. Ilse zie ik voor het eerst wanneer ze als meisje van zeven bij ons in de straat komt wonen, samen met haar broertje, moeder en haar stiefvader. Zo’n drie jaar later komt er nog een klein halfbroertje bij. Als het gezin eenmaal goed en wel is gesetteld zijn wij allang elkaars besties geworden. We speelden altijd bij mij thuis. Ilse mocht graag met mijn Barbies spelen, maar ik hield toentertijd meer van het maken van toneelstukjes die we dikwijls opnamen. Tijdens het afdraaien kregen we vaak de slappe lach door het stamelen en stotteren van Ilse en mijn getetter er doorheen. We waren normaal spelende kinderen, tenminste dat is wat ik altijd gedacht had. Ik besef nu pas op een vreemde manier dat we áltijd, en alleen bij óns thuis, met mijn speelgoed speelden. Als ik weleens bij Ilse thuiskwam, dan was het om Ilse óf om er iets op te halen, maar ik bleef nooit langer dan strikt noodzakelijk was. Hij had iets engs over zich vond ik: haar stiefvader. Misschien kwam het door zijn baard, besloot ik. In de jaren 80 was het dragen van een baard lang niet zo hip.

Mijn vader zei dat er iets school achter die grote glimlach van Ilse. Hij probeerde een opening te geven, maar Ilse durfde geen reactie te geven. ‘Weet je, soms kijk ik naar kinderen in de leeftijd vanaf tien tot zestien jaar en nu ik zelf volwassen ben, zie ik daar best een groot verschil in qua lichaamsbouw en kracht. Toen mijn moeder met die vent ging trouwen en daarmee officieel mijn stiefvader werd en voogdij over ons kreeg, was ik nog maar zeven jaar. Ik ken hem niet anders dan dat hij losse handjes heeft. Mijn moeder heeft altijd tegen ons gezegd dat hij ook uit een slechte relatie kwam en twee zoons heeft moeten achterlaten. Dat het allemaal toch wel even wennen is voor ons allemaal, maar dat als wij lief zouden blijven en ons netjes blijven gedragen, dan kwam alles goed. Nou het wende ook wel, maar dat waren dan wel de klappen. Het waren zijn machtspeletjes en geestelijke vernedering waarmee hij ons in zijn greep hield. Hij liet ons geloven dat wij er gewoon helemaal niet toe deden. Mijn broertje en ik wisten werkelijk niet beter dan dat wij niets voorstelden in deze maatschappij. Het werd ons tenslotte met de paplepel ingegoten.

‘Mijn moeder deed hiertegen niet zoveel. Het kan zijn dat ze hiertoe zelfs ook niet bij machte was, hij was tenslotte zeer dominant en wellicht had hij ook haar in zijn macht. Er was ook wel ruzie tussen mijn ouders, die “uiteraard” over zijn aanpak in de opvoeding van ons ging. Hij was streng ja, dat wilde hij ook en dan was het maar, zijn manier. Het eeuwige huisarrest die we kregen, al was je maar vijf minuten te laat. Mijn broertje en ik mochten hem niet aanspreken met vader, pa of papa. Hij had bedacht dat wij pappe moesten zeggen. Volgens mij had het ermee te maken dat hij geen vader wilde zijn voor ons en in de klank deed “pappe” ook meer aan van een oom, althans zo voelde het wel. Om aan al die idioterie te willen ontkomen moest je je wel verstoppen. Daarom was ik maar zo weinig mogelijk thuis en liep ik soms urenlang in de bossen vlakbij ons dorp. Ik heb er ook een hutje gehad

waarin ik urenlang voor me uit staarde en waar ik mijn eerste sigaretje heb gerookt. Ja soms wist ik uit te breken, dan sprong ik vanaf het balkon zo de achtertuin in wanneer ik weer eens een huisarrest kreeg, waar ik vervolgens niets van begreep.

‘Hierover is het nog best lastig te spreken omdat de meeste jongeren het niet eens zijn met hun ouders vinden ze. En in mijn geval merkte ik hoe weinig er in liefde gebeurde. En daardoor begon ik mij steeds meer en vaker af te zetten tegen mijn ouders en uiteindelijk ook tegen de hele maatschappij. Ik voelde me eigenlijk heel alleen en dacht ook dat het mij niets meer uitmaakte of ik wel of niet werd liefgehad en of ik wel of niet lief kon hebben. Daar denk ik nu wel anders over omdat het juist heel erg belangrijk is. In principe heeft ieder zo zijn eigen spelregels in de opvoeding en het gaat om de interactie tussen de ouder en het kind. En het gaat om liefde. Wanneer je begrijpt dat iets niet kan of mag vanuit bescherming, iets heel anders is dan vernedering. Toen kwam het voortgezet onderwijs en werd ik een hele meid vond ik zelf, terwijl ik niets begreep van de omschakeling om ineens van de grootste nu de kleinste te zijn, een brugpieper was. En mijn wereld was inmiddels al zo vervreemd dat ik die relevante gevoelens die ik hierbij had niet kon plaatsen en ook niemand had waarmee ik dit kon bespreken. Ik was immers al zo wereldvreemd geworden dat mijn sociale belangen bestonden uit, ervoor te zorgen dat niemand dichterbij mij zou kunnen komen dan dat ik het toeliet.

Hij liet ons geloven dat wij er gewoon helemaal niet toe deden

‘En ik verkoos ter bescherming van mijn kwetsbaarheid dus liever afstand dan nabijheid van andere mensen. Dit gold natuurlijk voor alle personen, want ook vrienden en zelfs kennissen zijn in staat tot het kwetsen van mensen. Ik stelde mij dus zo stoer als ik maar kon op, en het lukte me ook. Ik deed niet goed mee en maakte grappen over leraren en leraressen en werd er dikwijls uitgestuurd. Dan werd ik ook meer populair, en ik had lef. Althans zo zag ik het toen met mijn nog altijd niet volwassen brein, maar ik wist het ook niet.’ ♦

In het volgende straatmagazine volgt het tweede en laatste deel.

HOROSCOOP

Illustratie René Meertens

Steenbok 22 december - 19 januari
We hebben allemaal onze sterke punten, eigenaardigheden en zwakke schakels en dat is precies wat ons uniek maakt. Stop met alles te willen perfectioneren en richt je op de taak die voorhanden is. Integreer de lessen die je hebt geleerd en zet je wonden om in wijsheid.

Waterman 20 januari - 18 februari
Werk zorgvuldig aan je visie, geef jezelf niet langer over aan uitstelgedrag. Malen dient geen doel. Het is tijd om nieuwe bestemmingen en nieuwe landschappen te verkennen. Zo beland je op een punt waar je meer vertrouwen zult krijgen in je eigen vermogens. Je dromen doen ertoe, Waterman.

Vissen 19 februari - 20 maart
Als je de veranderingen die zich in jouw innerlijke hebben voltrokken accepteert, ervaar je de innerlijke rust waar je zo naar verlangt. Het zal je valse behoefte naar externe validatie overstemmen. Op deze wijze kan je de lessen die je geleerd hebt toepassen in je leven.

Ram 21 maart - 19 april
Doe het rustiger aan, Ram. Het is tijd om de zaken die een dwangmatige gewoonte zijn geworden los te laten. Duik in de diepte van je emoties om je bewust te worden van je gedragingen. Zet jezelf op de eerste plaats en behandel je lichaam en ziel met mededogen en welwillendheid.

Stier 20 april - 20 mei
Geef jezelf een schouderklopje. Je hebt hard gewerkt om te zijn waar je nu bent. Je hebt bewust en onbewust signalen opgevangen vanuit de kosmos en vertaald naar daden en doelen. Wees niet bang om buiten de boorden te stromen, het zal je helpen sneller bij je gewenste bestemming te komen.

Tweelingen 21 mei - 20 juni
Als er een kloof lijkt te bestaan tussen je dromen en jouw realiteit, vraag het universum om een teken en volg de aanwijzingen die je opvangt. Praten over je doelen, dromen en wensen met iemand die je vertrouwt kan je helpen om ze objectiever te beschouwen.

Maagd

24 augustus - 22 september

Als je te maken hebt gehad met een aantal mentale of lichamelijke klachten kan een wandeling in de natuur de balans van je gemoed herstellen. Vergeet niet om vertrouwen in je eigen krachten te hebben en jezelf voldoende rust te gunnen. Wees toegeeflijk jegens jezelf en luister naar je behoeftes.

Kreeft 21 juni - 22 juli
Je bent uit je comfortzone gestapt en hebt je grenzen verlegd. Eindelijk voel je je gezien en gehoord. Mocht er een conflict ontstaan tussen wat je je voorstelt en wat er in je leven verschijnt, onthoud dan dat je uiteindelijk daar komt waar je wilt zijn, ongeacht de route die je neemt.

Leeuw 23 juli - 23 augustus
Het willen van twee verschillende dingen in het leven hoeft niet per se moeilijk te zijn, sterker nog, afhankelijk van hoe je ermee omgaat, kunnen ze in perfect harmonie in elkaar overvloeien. Laat je remmingen los, je bereidheid om open en eerlijk te zijn zal vele deuren openen.

Weegschaal 23 september - 22 oktober
Jouw leven belichaamt je leringen en ethiek. Laat de stress die je ervaart wegsmelten onder de zinderende hitte van dit gegeven. Onthoud dat een staat van perfectie slechts een stimulans voor groei is, geen bestemming. De keuzes die we maken bepalen de manier waarop wij evolueren.

Schorpioen 23 oktober - 21 november
Ga voorbij aan de mentaliteit van gebrek. De rationele gedachtes en acties die je op dit moment in je leven en doelen stopt, brengen een onzekere en pijnlijke cyclus tot een einde. Gebruik je intuïtie om je te bevrijden van de kettingen die je tegenhouden in het leven.

Boogschutter 22 november - 21 december
Al die briljante ideeën die je hebt ontvangen zijn hier om jouw dromen nieuw leven in te blazen. Deel de wijsheid die je de afgelopen tijd hebt vergaard, vrijelijk met de mensen die dichtbij je staan en eer de intuïtieve ingevingen die het universum je toebedeelt.

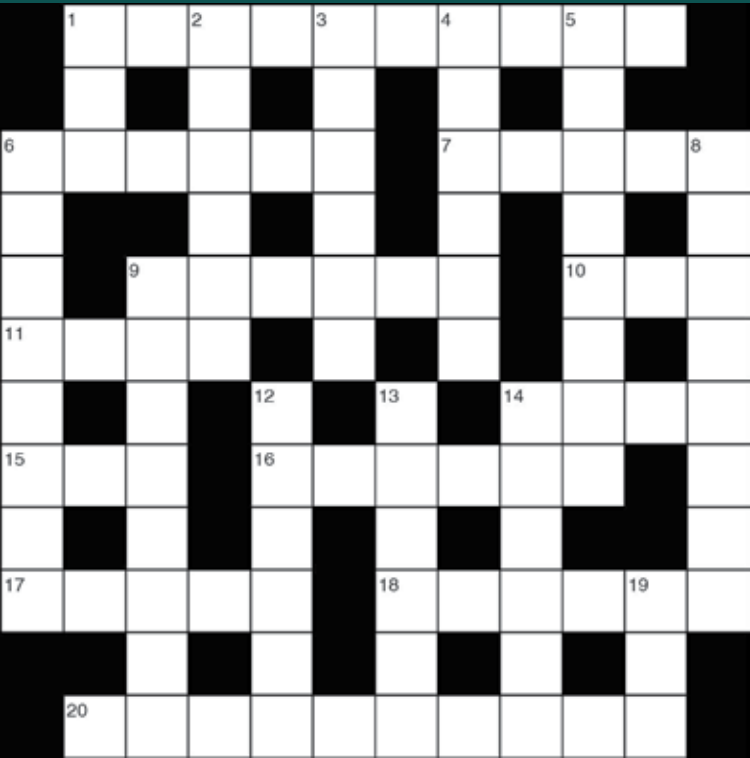


Kruiswoordcrypto

Door Luuk Kobes

- Horizontaal**
1 Onvergetelijke mensen
6 Komt na de oorzaak
7 Trip 9 Appelas 10 Onbeschaafd
11 Jaap 14 Windrichting
15 Indien 16 Buitenlijn
17 Plaats bij het Veluwemeer
18 Waardering tonen
20 Zonder kapitaal machteloos

- Verticaal**
1 Noorse cent 2 Bokaal
3 Dagelijkse actie van de zon
4 Gedoe 5 Redenaars woordgebruik
6 Terreinknecht op Wimbledon
8 Proteïne 9 Toerprogramma
12 Het wiskundeniveau voor bollebozen
13 Plaats in Groningen
14 Het is niet veel
19 Drents lidwoord



De oplossing vindt u op pagina 27



Vanr: Elli, Richard, Marianne

SCHULD



EIGEN SCHULD

Door **Tim Drenth** Fotografie **Marinus Hillenga**

Je verwacht het misschien niet, maar Team Eropaf is de laatste strohalm voor veel inwoners die ze bezoeken in de Gemeente Midden-Groningen. Sinds 2021 benadert dit team van medewerkers van de Kredietbank Midden-Groningen mensen met betalingsachterstanden proactief en heeft daarbij waarden als menselijkheid en betrokkenheid hoog in het vaandel.

‘Financiële problemen gaan bijna altijd gepaard met gevoelens van schaamte en schuld, terwijl het heel vaak niet mensen hun eigen schuld is. Vaak komt het door een wirwar van onduidelijke regelingen en toeslagen, die voor veel mensen gewoon niet te begrijpen zijn. Door die negatieve gevoelens denkt men vaak dat men geen hulp verdient,’ vertelt Richard De Leth (53, teamleider Team Eropaf).

Vroegsignalering

Sinds 2021 worden gemeentes verplicht uitvoering te geven aan een wetwijziging in de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs). Gemeentes moeten naar aanleiding van signalen van schuldeisers (zoals zorgverzekeraars, woningcorporaties, energie- en drinkwaterleveranciers) een hulpaanbod doen aan mensen met beginnende schuldenachterstanden. Dit wordt in ambtenarentaal ook wel Vroegsignalering genoemd. Het doel is om met die hulp boetes en grotere schulden te voorkomen.

Laatsignalering

Rond dezelfde tijd is de Gemeente Midden-Groningen ook al bezig met een ander project onder de koepel van Nationaal Programma Groningen (ook wel ‘het aardbevingsfonds’). Bij dit project, genaamd De IJlberg, gaat het juist om Laatsignalering. Daarmee wordt een groep mensen bedoeld, die leven met een complexe mix van langdurige schuldenachterstanden en bijkomende problematiek op het gebied van gezondheid, werk en sociale contacten.

Team Eropaf

‘We kwamen erachter dat de situaties bij mensen die we vanuit de Vroegsignalering tegenkwamen vaak al complexer waren dan de term ‘Vroegsignalering’ doet vermoeden. Daarom besloten we de werkzaamheden vanuit Vroeg- en Laatsignalering samen te voegen onder één noemer: Team Eropaf,’ vertelt Richard bevlogen, maar hij is ook rustig en realistisch. ‘Het valt of staat wel met wat voor medewerkers je hebt. Je moet praktisch ingesteld zijn en het lef en tact hebben om iemand op een positieve manier een spiegel voor te houden.’

Waar op af?

Op basis van signalen van eerdergenoemde schuldeisers aangevuld met wanbetalers van de zogenaamde CAK-lijsten (overzicht van mensen die minimaal 6 maanden hun zorgverzekering niet betaald hebben) gaat ‘Team Eropaf’ er op af. Elke maand ontstaat er zo een lijst met adressen, waarbij het team een inschatting maakt waar de hulp als eerste nodig lijkt. Marianne Ritsema (34, teamlid): ‘Bij betalingsachterstanden voor de huur gaan we vaak meteen langs. Bij andere achterstanden sturen we vaak eerst een brief.’

Werkwijze

Richard geeft aan dat dat eerste contact heel belangrijk is. ‘Doe rustig aan en ga niet direct in de reparatiefase. Heb eerst aandacht voor die persoon en laat merken dat ze je kunnen vertrouwen. Wij regelen bijvoorbeeld voor inwoners wel eens een afspraak voor een intake-gesprek bij een budgetbeheerder. Maar door gevoelens van schuld en schaamte is er voor iemand vaak een drempel om ook echt naar zo’n afspraak te gaan. Daarom gaat één van ons vaak samen met diegene naar zo’n afspraak. Dat helpt om over die drempel heen te komen en het toont je persoonlijke betrokkenheid.’ Marianne vult aan: ‘Soms zien mensen in eerste instantie de hulp niet zitten. Maar krijgen we vaak >>>

DE RIEPE BUSINESSCLUB

De bedrijven in dit overzicht ondersteunen De Riepe. Wilt u als bedrijf ook bijdragen? Dat kan, neem gerust contact met ons op: 050-5791818 (09:00-13:00 uur).

Aksion

Als de zon, tekentherapie

Bike Centre Dik, Groningen

Dagblad van het Noorden, (NDC mediagroep)

De Huismeesters, Groningen

Digno BV, Haren

Doesburg autoverhuur, Groningen

Dunk

Forum Groningen

Gemeente Groningen SoZaWe

Groningen Seaports

Groninger Kredietbank

Kluzzenbedrief Jan

Kompas Zuidlaren

Lotus uitvaart, Thesinge

Metaware BV , Groningen

Bewindvoering en inkomensbeheer

Tekentherapie, opleiding en begeleiding

Van ventiel tot helm

Nieuws uit Groningen/Drenthe

Woningcorporatie stad Groningen

Informatietechnologie

Van sjorband tot aanhangwagen

Deskundigheid in de geestelijke Gezondheidszorg

Boeken, films en events

WIJ is dichtbij

Havendienstverlening

Sociale hulpverlening

Veur putjederij in en omt hoes

Specialist in financiële zorgverlening

Uitvaartverzorging en -begeleiding

Cloudoplossingen managementsystemen

New Nexus, Tynaarlo

Noback Ingenieursbureau, Groningen

Noorderlink, Groningen

Noorderpoort, Groningen

Old Burger Weeshuis, Leeuwarden

‘t Oortje Sieraden, Groningen

Praktikos, Assen

Preventief Veiligheidsdiensten BV, Groningen

Rijschool Gerald, Peize

Rottinghuis aanemingsbedrijf BV, Groningen

Schaap Strafrechtadvocaten, Groningen

Schilders de Vries, Groningen

Stichting Terwille, Groningen

Tandartsenpraktijk De Verbetering, Groningen

Willem Rietman Interieur Tynaarlo

IT consultancy- en adviesbureau

Techn. natuurk. berekeningen en ontwerpen

Vacatures Noord Nederland

Beroepsonderwijs in Groningen/Drenthe

Ontwikkelen op sociaal, cultureel gebied

Oorbellenspecialzaak

Trainingsbureau

Gastvrij beveiligen

Auto- en motorrijschool

Allround bouwbedrijf in het Noorden

Strafrechtadvocatuur

Sterk in duurzaam ondernemen

Vrij van verslaving

Gezond begint in de mond

Meubilair op maat

een paar maanden later alsnog de vraag om hulp omdat het niet gaat. Het schept dan denk ik toch vertrouwen dat we in levende lijve hulp hebben aangeboden. Dat geeft hen erkenning.’

Open blik

Elli Laopodi (27, teamlid): ‘Werken vanuit die persoonlijke benadering is ook precies wat mij zo aanspreekt in dit team. Het geeft mij energie dat je vanuit goede bedoelingen zelf het initiatief mag nemen. Dat je op pad mag voor het contact en iemand hulp mag aanbieden. Vijftig procent van de tijd zitten we achter de computer. De andere vijftig procent zijn we gewoon op pad.’ Richard: ‘We kijken bewust breder dan alleen de financiële problemen op papier. Wat zet iemand weer in diens kracht? Wat kan en wil iemand zelf? Ons bezoek kan bijvoorbeeld aanleiding zijn voor diegene om toch contact te zoeken met kortdurende hulpverlening. We merken dat mensen met gerichte en gepaste hulp weer meer eigenwaarde krijgen’.

Brede hulp

‘Hoe ver we gaan in de hulp is bij ons nog steeds vrijwel

dagelijks onderwerp van gesprek, ’ vertelt Richard. ‘We hebben een casus meegemaakt die nog steeds als meetlat dient om die afweging te maken. Twee medewerkers troffen iemand die op een betonnen vloer sliep. Die man had geen geld om daar iets aan te doen en we zijn toen voor hem vrijwilligersorganisaties gaan benaderen. Die hebben met behulp van een fonds een vloer voor hem gelegd en gordijnen aangeschaft. Dat is iets heel moois maar het blijft wel een bijzondere casus. Er is veel tijd gaan zitten in het bij elkaar krijgen van de juiste hulp voor deze inwoner om de basis op orde te krijgen.’

Werkt de aanpak?

Elli: ‘Ik denk dat we best vaak erger voorkomen. Iemand met relatief kleine schulden (+/- 3000 euro) helpen we door te kijken of een lening vanuit de gemeente mogelijk is, om in eerste instantie in ieder geval het traject van boetes voor te zijn. Iemand met meer problematische schulden brengen we vaak in een traject met schuldhulpverlening. Als wij die mensen niet hadden opgezocht, waren ze normaal gesproken vrij snel geconfronteerd met boetes, rente of incassokosten die de schulden alleen maar hoger maken.’

Volgende maand in De Riepe:

Word wakker! Penduka

Christien Roos is de vrouw achter Penduka, een winkel en atelier dat doorloopt van de Paterswoldseweg naar de Westerbadstraat in Groningen. Achter deze winkel blijkt een al 30 jaar lopend, uitgebreidbedrijf van ontwikkelingswerk in Namibië schuil te gaan, dat begon met Christien die op twintig jarige leeftijd naar Afrika ging voor 8 weken, om te helpen. In dit artikel beschrijven we beknopt het bedrijf Penduka.



En verder:

- Ganzenmaal voor dak- en thuislozen

- De juwelen van de dag plukken

Deze zal verschijnen rond
1 oktober 2023

Oplossing puzzel van pagina 23



Nu ook op social media



@de_riepe



@deriepe



Scan mij!

OPVANGINSTELLINGEN

GRONINGEN

GRONINGEN

Dagopvang
Leger des Heils
Kostersgang 28
9711 CX Groningen
tel. 050-313 36 60
Dagelijks van 12.00 – 17.00 uur

Open Hof
Spilsluizen 5
9712 NR Groningen
tel. 050-312 21 22
ma t/m vr. 10.00 – 12.00 uur
zo t/m vr. 19.30 – 21.00 uur
Zondagavondviering om 18.45 uur

Twaalfde Huis
Eemskanaal Noordzijde 32a
9713 AB Groningen
tel. 050-579 78 45
Ma t/m vr. 9.30-16.30 uur

Beschermd Wonen (Vast&Verder)
Damsterdiep 267, 9713 EE Groningen

24-uurs opvang
Algemene opvang
Van Heemskerckstraat 75
9726 GH Groningen
tel. 050-599 14 20, www.wender.nl

Hoendiephuis voor jongeren
Noorderstationsstraat 88
9717 KR Groningen
tel. 0591-648 261, www.wender.nl

Wonen Schoolstraat
Woonvoorziening (Beschermd wonen)
Schoolstraat 11
9712 JP Groningen
tel. 0591-648 261, www.wender.nl

LIMOR woonvoorziening Hiddemaheerd
Hiddemaheerd 112
9737 KX Groningen
tel. 0900-4857545
058-215 16 94, www.limor.nl

Nachtopvang
Schoolstraat 9
9712 JP Groningen
tel. 0591-648 261, www.wender.nl
dagelijks 21.00-10.00 uur
zon- en feestdagen van 21.00 tot 11.00 uur
Aanmelden en binnenkomen om te kijken
of er plek is kan vanaf 21.00 uur tot 23.00
uur. Ook kun je maandag t/m vrijdag tussen
10:00 uur en 11:00 uur aan de Schoolstraat 3
langskomen om je aan te melden.

APPINGEDAM
LIMOR woonvoorziening
Vangnetvoorziening Cornelis Albertsstraat
Cornelis Albertsstraat 7
9901 EJ Appingedam
tel. 0900-4857545
www.limor.nl

HOOGEZAND

Wonen Hoogezand
Mansholtstraat 1-a
9602 SB Hoogezand
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

VEELERVEEN

Reintegratie-centrum
De Spetse Hoeve
Spetsebrugweg 4
9566 TK Veelerveen
tel. 0597- 541 341

VEENDAM
24 uren opvang
LIMOR Woonvoorziening
Burgemeester Bosscherstraat 10
9641 NG Veendam
tel. 0598-615111
www.limor.nl

LEEK

Crisisopvang Leek
Oldebertweg 61
9351 PC Leek, tel. 0900-118 88 81
www.wender.nl

WINSCHOTEN

Dagbesteding Werkpro
Papierbaan 60
9672 BH Winschoten
tel. 059-743 3004

DRENTHE

ASSEN

Kommarin
Maatschappelijke Opvang voor
dak- en thuislozen Assen
Havenkade 16
9403 AH Assen
tel. 088-8393381

Openingstijden:
Dagopvang:
ma t/m vr 10:00-15:00 uur
Nachtopvang:
dagelijks 21:00-09:00 uur

Leger des Heils
Kortdurende opvang en beschermd wonen
Maria in Campislaan 257
9406 JG Assen

EMMEN

Dagopvang
Leger des Heils
Verlengde Spoorstraat 11
7811 GA Emmen
tel. 0591-658 233
Geopend ma t/m vr. 10.30-16.30 uur

Leger des Heils opvang Emmen
Weerdingerstraat 204
7822 BK Emmen
tel. 088-065 22 40

Leger des Heils
De Breehof - Beschermd wonen
Zijtak Westzijde 125
7833 BE Nieuw-Amsterdam

HOOGVEEEN

Dagopvang
Beukemaplein 14
7906 AK Hoogeveen
ma tm vr. 10.30-16.30 uur

FRIESLAND

DRACHTEN

Wonen Drachten
Stationsweg 118
9201 GS Drachten
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

LEEUWARDEN

Dagopvang
Leger des Heils
De Tuinen 32
8911 KE Leeuwarden
tel. 0900-118 88 81
geopend 10.00-16.00 uur
(woensdag 12.00-16.00 uur)

DAC Leeuwarden

Zuidergrachtswal 15-16
8933 AD Leeuwarden
tel. 0591-648 261
geopend 10.00-16.00 uur
www.wender.nl

Algemene Opvang

Nieuweweg 3
8911 LK Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

d' Ambacht
Cornelis Trooststraat 48
8932 BR Leeuwarden

tel: 058-299 99 30
dambacht@werkpro.nl

Huis voor Jongeren

Huizumerlaan 101
8934 BE Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Zorgopvang

J.H. Knoopstraat 2
8933 GS Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Wonen Hoekstersingel

Hoekstersingel 51-53
8922 AM Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Wonen Bonifatiusplein

Bonifatiusplein 19
8911 JT Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Nachtopvang

Oostergoweg 1 (Wirdumerpoort)
8911 MA Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Aanloophuis Leeuwarden

Bagijnestraat 36
8911 DR Leeuwarden
tel. 058-212 72 37
www.aanloophuisleeuwarden.nl

LIMOR Crisisopvang en

woonvoorziening de Kei

De Kei 5
8918 AR Leeuwarden
tel. 0900-485 7545
www.limor.nl

ENGWIERUM

Leger des Heils
Beschermd Wonen
Fjellingsreed6
9132 EN Engwierum

BURGUM

Crisisopvang Burgum

Prinses Margrietstraat 63
9251 HB Burgum
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

HEERENVEEN

Aanloophuis de Brege

Herenwal 2
8441 AZ Heerenveen
0513-625 926
www.aanloophuisoerdebregel.nl

SNEEK

Sociaal Pensioen Sneek

Lemmerweg 53
8606 AA Sneek tel. 0591-648 261
www.wender.nl

De Herberg

Vier kamers voor dak- en thuislozen,
verblijf maximaal 2 maanden
Kloosterwarstraat 3
8603 AG Sneek
Herbergtelefoon: 06-235 415 65

LIMOR Crisisopvang

Gonggrijpstraat
Gonggrijpstraat 9
8607 BD Sneek
tel. 0515-43 08 12
www.limor.nl



Een nieuw oud huis

Door **Tim Drenth** Fotografie **Jaap ten Hoove**

Terwijl Catharina van der Beek (34) haar hondje Frits uitlaat in de Prinsentuin in Leeuwarden, vertelt ze enthousiast over het goede nieuws dat zij en haar man onlangs hebben gekregen. 'We gaan binnenkort verhuizen! We waren al acht jaar op zoek. Het is een historisch huis wat we hebben gekocht, een buitenkans. Zo'n huis komt misschien eens in de dertig jaar vrij.' Dat haar man werkt voor een vereniging van Nederlandse antieke Delftsblauwe tegels, heeft waarschijnlijk net dat verschil gemaakt. 'We hebben er dit keer een persoonlijke brief bij gedaan.' Achteraf bleek dat dat zeker heeft meegewogen in de acceptatie van het bod, omdat de verkoper zelf zeer geïnteresseerd is in geschiedenis.'

Catharina beseft dat ze in een positie zit die niet iedereen gegeven is. Ze werkt in het dagelijks leven als marketingmedewerker en receptioniste bij een recreatiepark, en werkte eerder lange tijd in een café in de buurt van de gevangenis. 'Daar heb ik allerlei mensen en situaties meegemaakt. Sommige kwamen zelfs met een bajeszakje binnen. Direct na vrijkomst kwamen ze bij ons hun eerste biertje drinken en luisterden we naar hun levensverhaal. Zo hadden we ook weleens vijfenveertig voetbalsupporters in de kroeg. Op mijn negentiende heb ik ook nog in een Nederlands café in Alanya gewerkt. Werken met die verscheidenheid aan mensen vraagt om verschillende kwaliteiten. Je leert daardoor echt met mensen omgaan.'

'De laatste tijd lijken veel mensen zo gespannen. Ik zou hen wat meer kalmte toewensen. Het zijn vaak First World problems waar sommige mensen zich druk over maken.'